

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут філології
Кафедра лінгвістики та перекладу

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
«ПОСЛІДОВНИЙ ПЕРЕКЛАД (англійська мова)»

спеціальність: 035 Філологія
спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (Переклад включно)
освітня програма: «Мова і література (англійська)»
освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ, 2022

Розробники:

Якуба Валентина Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри лінгвістики та перекладу

Гладуш Надія Федорівна, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри лінгвістики та перекладу

Робоча група:

Козачук Андрій Михайлович, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри лінгвістики та перекладу

Меркулова Світлана Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри лінгвістики та перекладу

Програму розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради інституту філології
Протокол від 12 квітня 2022 р., № 10
Секретар: Тетяна ВИДАЙЧУК

Затверджено на засіданні кафедри
лінгвістики та перекладу
протокол № 7 від 23 березня 2022 р.
Завідувач кафедри: Валентина ЯКУБА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» призначений для студентів, які закінчують Київський університет імені Бориса Грінченка за денною (стаціонарною) формою навчання спеціальності «Філологія», виконавши обсяг предметів вибіркового блоку «Послідовний переклад» спеціальності «Германські мови і літератури (переклад включно), перша - англійська», освітня програма «Мова і література (англійська)».

Кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» має на меті визначення готовності студентів-випускників здійснювати професійні функції перекладача з англійської мови на українську та з української на англійську. В межах цього екзамену перевіряється й оцінюється практична підготовка майбутніх фахівців з двостороннього перекладу, які передбачають сформованість комунікативних умінь та перекладацьких навичок, необхідних перекладачеві у його професійній діяльності.

До складання кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з курсу професійно-орієнтованих дисциплін, запропонованих у вибіркового блоці, а також пройшли практичну підготовку під час виробничої практики.

Кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» проводиться іноземною мовою, що вивчається, та українською мовою.

Для проведення кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» організовується екзаменаційна комісія у складі голови та екзаменаторів (членів) комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року.

ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)»

Кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» передбачає перевірку та оцінку сформованості у студентів комунікативної, соціокультурної та професійної компетенції, наявності у студентів знань з перекладу та вмінь реалізовувати ці знання в майбутній професійній діяльності.

Перевіряється сформованість таких компетентностей: ЗК-4,5,6,10,11,16,17; ФК-3,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18. Встановлюється досягнення таких програмних результатів навчання: ПРН-1,3,4,10,11,16,17,19,20.

На екзамені студенти повинні продемонструвати:

- знання актуальних проблем теорії мови та підходів до аналізу мовних явищ у процесі перекладу;
- уміння визначати відповідні мовні явища, здійснювати їх систематизацію та інтерпретацію, виходячи із загальних закономірностей мови оригіналу та мови перекладу;
- комунікативну компетенцію, тобто володіння способами формулювання думок відповідною мовою, способами реалізації мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності;
- уміння та навички використовувати базовий словник в обсязі програмних вимог (близько 4500 лексичних одиниць) та вживати їх в усній і письмовій формі в рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності;
- володіння професійними перекладацькими вміннями: під час відтворення тексту-оригіналу засобами іншої мови уникати буквализмів та довільного перекладу, долати неперекладність певних граматичних категорій, конструкцій, слів-реалій, усталених словосполучень та ідіом;
- здатність реалізувати здобуті знання, сформовані професійні навички та вміння під час перекладацької діяльності.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Кваліфікаційний екзаме́н складається **усно**, та відбувається відповідно до розкладу проведення державних екзаменів. Кваліфікаційний екзаме́н зі спеціалізації «Послідовний переклад (англійська мова)» включає комплексне кваліфікаційне завдання з послідовного перекладу:

1. Переклад запропонованого англomовного автентичного тексту певного жанру (публіцистичний, науково-технічний або художній);
2. Переклад україномовного тексту із стандартизованими компонентами, кліше (об'яви, повідомлення, розсилки, меморандуми тощо) в контексті діяльності, пов'язаної з економічним розвитком, глобалізацією, благодійністю, проблемами навколишнього середовища, міжкультурною комунікацією тощо.

У разі, коли обмежувальні заходи, спрямовані на запобігання поширенню COVID-19, не будуть скасовані, кваліфікаційний екзаме́н відбуватиметься дистанційно з використанням одного із сервісів відео зв'язку (за вибором випускової кафедри): Zoom, Skype, Google Meet, Cisco WebEx та інших. Для підтвердження своєї особи студент повинен продемонструвати паспорт чи інший документ, що посвідчує його особу.

ЗМІСТ І ВИМОГИ ДО ЗАВДАНЬ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ

Кваліфікаційні завдання:

1. *Переклад запропонованого іномовного автентичного тексту певного жанру (публіцистичний, науково-технічний або художній);*

Обсяг тексту-оригіналу - 200 - 230 друкованих знаків.

Час, що надається для підготовки першого завдання - до 2 хвилин.

Під час відповіді на перше питання студент повинен продемонструвати відповідний рівень володіння практичними навичками перекладу англomовного автентичного тексту з урахуванням його жанру, а саме:

1. Врахувати особливості (параметри) тексту: хто, кому, коли, де та з якою метою передає інформацію, що міститься у тексті (встановлення комунікативної „інтенції\ змісту” повідомлення);
2. Звернути увагу на невербальні засоби впливу на адресата, які використовуються автором писемного чи усного тексту (малюнки, фотографії, формули, графіки, жести, тощо).
3. Встановлення належності тексту до певного функціонального стилю мовлення та визначення відповідних стилевих особливостей тексту (вживання стилістичних прийомів, тобто заміна в перекладі елементів тексту одного функціонального стилю елементами іншого та експресивних засобів мови, перформативних (ефективних) дієслів, фразеологічних одиниць, цитат, галузевих термінів, асиндетичних (синонімічних) іменникових сполучень, скорочень, акронімів, власних імен та назв, числівників, сленгу, жаргону, тощо).
4. Граматичні та лексичні трансформації, які доцільно вжити у перекладі (граматичні перестановки, заміни, узагальнення змісту, диференціація (розділення) змісту, антонімічний переклад, доповнення, опущення, компенсація, "логічний розвиток", тощо);
5. Способи відтворення у перекладі власних імен та назв, інтернаціоналізмів, галузевих термінів, неологізмів, галузевого сленгу та жаргону (застосування практичної транскрипції, транслітерації, калькування, перекладу шляхом аналогій, описового перекладу, тощо);
6. Способи відтворення фразеологічних одиниць у перекладі (пошук абсолютних та приблизних еквівалентів, аналогій або описовий переклад);
7. Встановлення у тексті маркерів "жіночої" та "чоловічої" мови (гендерних маркерів) та вибір методів їх адекватного відтворення засобами мови перекладу.

Враховуючи вищезазначені особливості тексту, студент повинен усно відтворити його українською мовою.

2. Переклад україномовного тексту із стандартизованими компонентами, кліше (об'яви, повідомлення, розсилки, меморандуми тощо) в контексті діяльності, пов'язаної з економічним розвитком, глобалізацією, благодійністю, проблемами навколишнього середовища, міжкультурною комунікацією тощо;

Обсяг тексту-оригіналу складає - **200 -230 друкованих знаків**

Час, що надається для підготовки другого завдання — **до 2 хвилин**.

Підготовка перекладу тексту передбачає:

- розпізнання стандартизованих компонентів та кліше й їх призначення в загальному контексті;

- основного напрямку повідомлення;

- ідентифікацію у тексті оригіналу морфологічних, лексичних, семасіологічних виражальних засобів і стилістичних прийомів та визначення їхньої функції тощо.

По завершенні підготовки, текст відтворюється англійською мовою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При виставленні оцінки враховується змістовність та ґрунтовність всіх відповідей студента на питання екзаменаційного білету; мовна, комунікативна, лінгвокраїнознавча та перекладацька компетенція та рівень володіння основами теорії мови. При виставленні підсумкової оцінки за екзамен усі складові питання вважаються рівноцінними. Кожен вид роботи оцінюється за стобальною шкалою та рейтингом ECTS («А», «В», «С», «D», «Е», «F»).

Кількість балів за екзамен обчислюється як сума з усіх отриманих балів за усну частину. Кожен екзаменатор веде протокол оцінювання, робить нотатки помилок студента під час усної відповіді та підраховує бали за кожен компонент білета. Під час відповіді екзаменатори не зобов'язані вказувати на мовні й мовленнєві помилки студента, але можуть виправляти ті помилки, які унеможливають успішну відповідь. Після відповідей студентів екзаменаційна комісія зводить до середнього арифметичного індивідуальні бали кожного члена комісії та виводить загальний рейтинг за відповіді на усі завдання. Оцінка за іспит є колегіальним рішенням усіх членів на підставі обчислених рейтингів.

При узагальненні оцінювання відповідей на екзамені члени комісії користуються такими вимогами й критеріями:

Стобальна шкала	Рейтинг	Критерії оцінювання
90-100	А	Відмінний рейтинг має студент, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання програмового матеріалу, вільно володіє спеціальною термінологією, викладає матеріал послідовно, правильно застосовує теоретичні знання з усіх фахових дисциплін для розв'язання практичних завдань; уміє розробляти методику вирішення дослідницьких проблем, використовуючи при цьому новітні досягнення мовознавства і літературознавства;
82-89	В	Відповідь студента демонструє всебічні, систематичні й глибокі знання програмового матеріалу, вільне володіння спеціальною термінологією, матеріал викладено послідовно, із застосуванням теоретичних знань з різних дисциплін для розв'язання практичних завдань; припускається 1-2 неточності у викладенні матеріалу, які не призводять до помилкових висновків і рішень
75-81	С	Студент достатньо розкриває основний зміст питань, володіє навичками лінгвістичного й перекладацького аналізу, вміє теоретично обґрунтувати й застосувати набуті знання з мовознавства і перекладознавства; правильно використовує професійну

		термінологію, не допускає у відповіді грубих помилок; можливі 3-4 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у висновках, узагальненнях, які не спотворюють зміст відповіді
69-74	D	Студент в основному правильно відповідає на питання, але викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі у застосуванні теоретичного матеріалу для виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології
60-68	E	Студент коротко, схематично, але в основному правильно відповідає на питання; викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі у застосуванні теоретичного матеріалу для виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології
1-59	F	Незадовільний рейтинг отримує студент, який не може розкрити основний зміст питань, не володіє навичками застосування набутих знань для виконання практичних завдань; не володіє професійною термінологією; допускає грубі помилки

ЛІТЕРАТУРА:

1. Максимов С.Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови) [Текст]/С.Є. Максимов. - К.: Ленвіт, 2006. - 157с.
2. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Переклад англійської юридичної літератури [Текст]/Л.М. Черноватий. - Вінниця: Нова книга, 2006. - 656 с.
3. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Переклад англійської економічної літератури [Текст]/Л.М. Черноватий. - Вінниця: Нова книга, 2010. - 272с.
4. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Переклад англійської громадсько-політичної літератури [Текст]/Л.М. Черноватий. - Вінниця: Нова книга, 2006. - 272 с.
5. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. - Вінниця: Нова Книга, 2003. - 608 с.
6. Черноватий Л., Червінко Є. Система вправ для навчання послідовного перекладу з опорою на систему перекладацького скоропису // Збірник наукових праць. - 2013. - Ч. 3.
7. Eser O. A Model of Translator's Competence from an Educational Perspective // International Journal of Comparative Literature and Translation Studies. - 2015. - V. 3, No. 1. - Pp. 4-15.
8. Liu J. Translators Training: Teaching Programs, Curricula, Practices // Journal of Language Teaching and Research. - 2013. - V.4, No. 1. - P. 127-132.